

OECD *Multilingual Summaries*

OECD-FAO Agricultural Outlook 2018-2027

Summary in Slovak

Celý dokument si môžete prečítať na: [10.1787/agr_outlook-2018-en](https://doi.org/10.1787/agr_outlook-2018-en)

Výhľad OECD-FAO v oblasti poľnohospodárstva na roky 2018 – 2027

Zhrnutie v slovenčine

Výhľad v oblasti poľnohospodárstva na roky 2018 – 2027 je výsledkom spoločného úsilia organizácie OECD a Organizácie OSN pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO) a bol vypracovaný s príspevom odborníkov ich členských vlád a špecializovaných organizácií pre komodity. Obsahuje konsenzuálne posúdenie výhľadu na desať rokov pre trhy s komoditami zo sektoru poľnohospodárstva a rybnárstva na vnútroštátnej, regionálnej a celosvetovej úrovni. Tohtoročné vydanie obsahuje osobitnú kapitolu venovanú možnostiam a výzvam, ktorým čelia sektory poľnohospodárstva a rybnárstva na Blízkom východe a v severnej Afrike.

Desať rokov po rekordných cenách potravín v rokoch 2007 – 2008 sú podmienky na svetových poľnohospodárskych trhoch veľmi odlišné. Produkcia sa výrazne zvýšila v prípade všetkých komodít a v roku 2017 dosiahla rekordnú úroveň v prípade väčšiny obilnín, druhov mäsa, mliečnych výrobkov a rýb, kým úroveň zásob obilnín sa vyšplhala do dosiaľ rekordnej výšky. Zároveň sa začal oslabovať rast dopytu. Veľký podiel na stimulovaní dopytu v posledných desiatich rokoch mal nárast príjmu na obyvateľa v Čínskej ľudovej republike (ďalej len „Čína“), čo podporilo dopyt krajiny po mäse, rybách a krmivách. Tento zdroj rastu dopytu spomaľuje, nové zdroje celosvetového dopytu však ešte nestačia na udržanie celkového rastu. V dôsledku toho sa očakáva, že ceny poľnohospodárskych komodít ostanú nízke. Súčasné vysoké úrovne zásob takisto znižujú pravdepodobnosť opätovného zvýšenia cien v niekoľkých nasledujúcich rokoch.

Predpokladá sa, že oslabenie rastu dopytu pretrvá počas nasledujúceho desaťročia. Obyvateľstvo bude hlavnou hybnou silou rastu spotreby väčšiny komodít, i keď sa predpokladá pokles miery populačného rastu. Okrem toho sa očakáva, že spotreba mnohých komodít na obyvateľa sa na celosvetovej úrovni nezmení. Toto sa týka najmä základných potravín, ako sú obilniny, koreňová a hlúzová zelenina, ktorých úroveň spotreby sa v mnohých krajinách približuje úrovni presýtenosti. Naproti tomu sa rast dopytu po mäsových výrobkoch spomaľuje z dôvodu regionálnych rozdielov vo výbere a obmedzení čistého príjmu, kým dopyt po živočíšnych produktoch, ako sú mliečne výrobky, sa očakáva, že sa bude v ďalšom desaťročí prudko rozširovať.

Najdôležitejším zdrojom rastu dopytu po obilninách a olejnatých semenách budú krmivá, po ktorých budú tesne nasledovať potraviny. Veľký podiel dodatočného dopytu po krmivách bude pochádzať z Číny. Rast dopytu po krmivách sa však podľa prognóz bude na celom svete spomaľovať, a to aj napriek intenzifikácii živočíšnej výroby. Veľká časť dodatočného dopytu po potravinách bude pochádzať z regiónov s vysokým populačným rastom, ako je subsaharská Afrika, India a Blízky východ a severná Afrika.

Očakáva sa, že rast dopytu po obilninách, rastlinnom oleji a cukrovej trstine ako vstupov na výrobu biopalív bude oveľa skromnejší než za posledných desať rokov. Kým v minulom desaťročí viedla expanzia biopalív k dopytu po dodatočných obilninách, prevažne po kukurici, v objeme vyše 120 Mt, v období, ktorého sa týka tento výhľad, sa očakáva, že tento rast bude v podstate nulový. Existujúce politiky v rozvinutých krajinách pravdepodobne nepodporia veľkú časť ďalšej expanzie. Budúci rast dopytu teda

bude pochádzať prevažne z rozvojových krajín, s ktorých niekoľko zaviedlo politiky zvyhodňujúce používanie biopalív.

Výnimky zo všeobecného modelu spomaľovania rastu dopytu na obyvateľa predstavuje cukor a rastlinné oleje. Príjem cukru a rastlinného oleja na obyvateľa sa podľa očakávaní v rozvojovom svete zvýši, keďže urbanizácia v rozvojových krajinách vedie k vyššiemu dopytu po spracovaných a predpripravených potravinách. Zmeny úrovne spotreby potravín a zloženia stravy naznačujú, že „trojité bremeno“ nedostatočnej výživy, nadmernej výživy a podvýživy v rozvojových krajinách nezmizne.

Celosvetová produkcia poľnohospodárstva a rybnárstva podľa prognóz v nasledujúcom desaťročí vzrastie približne o 20 %, bude sa však vyznačovať značnými odchýlkami medzi regiónmi. Silný rast sa očakáva v subsaharskej Afrike, južnej a východnej Ázii a na Blízkom východe a v severnej Afrike. Naproti tomu sa očakáva, že rast produkcie v rozvinutom svete bude oveľa nižší, a to najmä v západnej Európe. Rast produkcie sa dosiahne predovšetkým prostredníctvom intenzifikácie a zvyšovania efektívnosti a čiastočne vďaka rozširovaniu produkčnej základne prostredníctvom rozšírenia stád a premenou pasienkov na ornú pôdu.

Pri pomalšom raste spotreby a produkcie bude obchod s poľnohospodárskymi a rybnárskymi produktmi rásť podľa prognóz približne polovičnou rýchlosťou v porovnaní s predchádzajúcim desaťročím. Čistý vývoz sa bude zvyšovať z krajín a regiónov bohatých na pôdu, a to najmä z krajín Severnej a Južnej Ameriky. V krajinách s vysokou hustotou obyvateľstva alebo s vysokým populačným rastom, najmä na Blízkom východe a v severnej Afrike, v subsaharskej Afrike a v Ázii, dôjde k zvyšovaniu čistého dovozu.

V prípade takmer všetkých poľnohospodárskych výrobkov bude export podľa prognóz naďalej sústredený okolo stabilných skupín kľúčových dodávateľských krajín. Dôležitou zmenou je rastúca prítomnosť Ruskej federácie a Ukrajiny na svetových trhoch s obilninami, čo podľa očakávaní pretrvá. Vysoká koncentrácia exportných trhov môže zvýšiť náchylnosť svetových trhov na otrasy v dodávkach, ktorých príčinou sú prírodné a politické faktory.

Ako východisková prognóza sa vo výhľade v oblasti poľnohospodárstva na roky 2018 – 2027 predpokladá, že súčasné politiky budú pokračovať aj v budúcnosti. Okrem obvyklých rizík, ktoré postihujú poľnohospodárske trhy, existujú čoraz väčšie neistoty týkajúce sa politik obchodu s poľnohospodárskymi výrobkami a obavy z možného celosvetového nárastu protekcionizmu. Obchod s poľnohospodárskymi výrobkami zohráva významnú úlohu pri zabezpečovaní potravinovej bezpečnosti, čím zdôrazňuje potrebu zabezpečiť podporné prostredie obchodnej politiky.

Blízky východ a severná Afrika

Tento rok je osobitná kapitola zameraná na Blízky východ a severnú Afriku, kde zvyšujúci dopyt po potravinách a obmedzené pôdne a vodné zdroje vedú k zvyšovaniu závislosti od dovozu, pokiaľ ide o základné potravinové komodity. Veľa krajín vynakladá značný podiel príjmu z vývozu na dovoz potravín. Potravinovú bezpečnosť ohrozujú konflikty a politická nestabilita.

Poľnohospodárska a rybnárska produkcia regiónu sa podľa prognóz zvýši približne o 1,5 % ročne, a to najmä prostredníctvom zvýšenia produktivity. Politiky v regióne podporujú výrobu a spotrebu obilia, v dôsledku čoho sú na 65 % ornej pôdy vysadené obilniny, ktoré potrebujú značné množstvo vody, najmä pšenica, ktoré predstavujú veľký podiel kalorického príjmu. Strava podľa prognóz ostane bohatá na obilniny a cukor s malým príjmom proteínov zo živočíšnych zdrojov.

Alternatívnym prístupom k potravinovej bezpečnosti by bolo presmerovať politiky od podpory obilnín k rozvoju vidieka, znižovaniu chudoby a podpore produkcie záhradníckych produktov s vyššou hodnotou. Takáto zmena by prispela aj k pestrejšej a zdravšej strave.

© OECD

Toto zhrnutie nie je úradným prekladom OECD.

Rozmnožovanie tohto zhrnutia je povolené iba za predpokladu, že bude uvedené autorské právo OECD a názov originálnej publikácie.

Viacjazyčné zhrnutia sú preloženými výňatkami z publikácií OECD, pôvodne uverejnených v anglickom a francúzskom jazyku.

Kompletnú anglickú verziu si môžete prečítať v online knižnici OECD iLibrary!!

© OECD (2018), *OECD-FAO Agricultural Outlook 2018-2027*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/agr_outlook-2018-en